

- Kolesnyk, 2007* – Kolesnyk N. Ye. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do orhanizatsii khudozhno-tekhnichnoi tvorchosti uchniv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Kolesnyk Nataliia Yevhenivna. – Zhytomyr, 2007. – 335 s.
- Maksymchuk* – Maksymchuk. L. V. Pidhotovka maibutnikh ekonomistiv-mizhnarodnykiv u formati teoretychnoho analizu [Elektronnyi resurs] / Maksymchuk. L. V. – Rezhym dostupu : <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/3616/1/pidhotovka%20maibutnikh%20ekonomistiv-mizhnarodnykiv%20u%20formati%20teoretychnoho%20analizu.pdf>.
- Muratov, 2007* – Muratov V. S. Predmet, ob'ekty y subekty tovarovednoi deiatelnosti / V. S. Muratov // *Sovremennye naukoemnye tekhnolohyy.* – 2007. – № 7 – S. 37.
- Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady, 2014* – Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 №1556-VII [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/1556-18-> (Data zvernennia 28.03.2017r.).
- Pavlenko, 2010* – Pavlenko O. O. Formuvannia komunikatyvnoi kompetentsii fakhivtsiv mytnoi sluzhby v systemi neperervnoi osvity: dys. ... dokt. ped. nauk: spets. 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / Olena Oleksandrivna Pavlenko. [Elektronnyi resurs] – Dnipropetrovsk, 2010. – 539 s. – Rezhym dostupu : <http://lib.iitta.gov.ua/106803/5/dis.pdf>
- Podoliak, 2006* – Podoliak L. H. Psykholohiia vyshchoi shkoly : navch. posib. [Elektronnyi resurs] / L. H. Podoliak, V. I. Yurchenko. – K. : TOV «Fil-studiia», 2006. – 320 s. – Rezhym dostupu : <http://www.psyh.kiev.ua>
- Yakymovych, 2013* – Yakymovych T. D. Osnovy dydaktyky profesiino-praktychnoi pidhotovky : navchalno-metodychnyi posibnyk / Yakymovych T. D. – Lviv, 2013. – 138 s.

УДК 37.013:811.11

Людмила Гурєва

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ УСНОГО ДВОСТОРОННЬОГО ПЕРЕКЛАДУ МІЖГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНІ ТА ЗАКОРДОНОМ

У статті проведено порівняльний аналіз методик навчання усного двостороннього перекладу в Україні та закордоном, міжнародних та українських чинних стандартів підготовки спеціалістів з усного перекладу, та аналіз робочих навчальних програм кафедр провідних вітчизняних ЗВО, а також проведено аналіз особливостей вітчизняної підготовки усних перекладачів, виявлення існуючих недоліків та визначення шляхів їх виправлення. Розглянуто можливість, актуальність та шляхи впровадження дистанційного курсу до традиційного курсу навчання усного двостороннього перекладу, обговорено важливість використання технології змішаного навчання у сучасній методиці викладання усного двостороннього перекладу. Доведено важливість навчання міжгалузевої термінології у рамках курсу усного двостороннього перекладу. Обґрунтовано необхідність гармонізації процесу навчання усного двостороннього перекладу із сучасними вимогами ринку перекладу.

Ключові слова: усний двосторонній переклад, змішане навчання, дистанційний курс, стандарти усного перекладу, методика навчання, міжгалузева термінологія, гармонізації процесу навчання, віртуальне навчальне середовище.

The article presents a comparative analysis of the bilingual interpreting teaching methods in Ukraine and abroad, as well as international and Ukrainian standards for the training of interpreters. It presents the conditions of training provided by the leading European and American universities of a professional bilateral interpreter for commercial organizations and large international institutions as well as the private market. The study aims to illuminate the question of the comparative analysis of working curricula of the departments of the leading universities of Ukraine. The paper also proposes the analysis of the peculiarities of the professional training of interpreters in Ukraine, helping to identify the key problems and ways to improve the existing situation. The opportunities and relevance of developing and integrating an e-learning course into the traditional course of teaching bilateral interpreting using

Pedagogy

digital interpreting equipment, which also offers the latest multimedia facilities for virtual classes, recording of interpreting performances, as well as original speeches for student practice, are considered. It is suggested that the e-course in interpreting training combined with the traditional academic course offers the possibility to not only personalize and self-pace students' learning process, but also reflect on personal interpreting performance or research the interpreting field. The importance of using blended learning technology in the modern method of teaching bilateral interpreting is discussed. The relevance of teaching interdisciplinary terminology in the course of oral bilateral translation that will contribute into improving the services and the quality, as well as performance of future specialists in the area of bilateral translation is considered. The findings from the research illustrate the importance of harmonization of the bilateral interpreting training process with the modern requirements of the Ukrainian market of interpreting.

Keywords: *bilateral interpreting, blended learning, e-learning course, interpreting standards, teaching methodology, interdisciplinary terminology, harmonization of training process, virtual learning environment.*

Постановка проблеми. Зміни парадигм сучасної науки та освіти впливають на соціальне замовлення у сфері перекладу, висувачи нові вимоги до підготовки майбутніх перекладачів. З огляду на нову роль, яку Україна відіграє у світовому контексті, попит на кваліфікованих усних перекладачів швидко зростає. Проте методика викладання усного перекладу все ще перебуває на етапі становлення, є частковою методикою, і має окремі ознаки загальної теорії навчання, часто розглядається як прикладне перекладознавство, або як складова методики викладання іноземних мов [Черноватий, 2013: с. 24]. Відповідно до міжнародних стандартів підготовки спеціалістів з усного перекладу, виокремлюють напрямки професійної підготовки перекладачів, такі як переклад на конференціях, переклад у суді, переклад у сфері охорони здоров'я, громадських послуг тощо [ASTM, ISO], що корегує методику навчання усного перекладу. В Україні, як на законодавчому, так і на освітньому рівні в рамках Державного стандарту вищої професійної освіти України щодо підготовки дипломованих фахівців з перекладу немає розподілу за спеціалізацією у сфері перекладу попри сучасні потреби суспільства. Отже, підготовка майбутніх перекладачів не у повній мірі відповідає соціальному замовленню.

Аналіз останніх досліджень та і публікацій. Серед основних досліджень навчання усного перекладу можна назвати праці Л. Черноватого, С. Максимова, Г. Мірама, а також роботи з методики навчання усного перекладу Т. Ганічевої, А. Ольховської, В. Соколової, О. Світличної, В. Ігнатенко тощо. У ході аналізу існуючих досліджень та праць не було виявлено робіт, які б займались розробкою міжгалузевих термінологічних систем для навчання усного двостороннього перекладу охоплюючи декілька широких галузей науки, що і обумовлює актуальність нашого дослідження.

Метою статті є аналіз сучасних проблем навчання усного перекладу міжгалузевої термінології у закордонній та вітчизняній методиці навчання усного перекладу, порівняння міжнародних та українських чинних

стандартів підготовки спеціалістів з усного перекладу, а також аналіз особливостей вітчизняної підготовки усних перекладачів, виявлення існуючих недоліків та визначення шляхів їх виправлення.

Виклад основного матеріалу. Серед чинних стандартів усного перекладу, які діють на міжнародному ринку та в Україні варто зазначити американський стандарт якості перекладацьких послуг ASTM F2089 (15 Standard Practice for Language Interpreting), розроблений Американським товариством фахівців з випробувань та матеріалів, та ISO/DIS 18841(en) (Interpreting services – General requirements and recommendations) Європейського комітету зі стандартизації. Структури обох документів подібні, загалом доповнюючи один одного та регламентуючи різні сторони процесу усного перекладу. Серед основних міжнародних організацій, які займаються питаннями перекладу, необхідно зазначити FIT (Fédération Internationale des Traducteurs) – Міжнародну федерацію перекладачів, АІС (Association Internationale des Interpretes de Conférence) – Міжнародну асоціацію усних перекладачів конференцій, BDÜ (Bundesverband der Dolmetscher und Übersetzer) – Федеральний союз усних та письмових перекладачів Німеччини, АТА (American Translators Association) – Американську асоціацію перекладачів. Методика навчання усного перекладу провідних країн ґрунтується на національних професійних стандартах, що розробляються цими організаціями, оскільки вони містять чіткий перелік вимог та складових перекладацької компетентності. Фактично, найбільш типовим є навчання усних перекладачів на базі загальної філологічної освіти, спрямоване на оволодіння навичками та вміннями усного перекладу. На першому етапі студенти вдосконалюють знання рідної мови, яку за міжнародними стандартами позначають мовою А, вивчають першу та другу іноземні мови (мови В та С) протягом 4-5 років, доводячи вміння майже до рівня володіння рідною мовою (near-native proficiency). Тільки отримавши диплом бакалавра з мовознавства, який підтверджує високий рівень володіння рідною мовою та іноземною мовою, студенти мають право здавати екзамен для навчання на курсі усного перекладу. Іноземні студенти мають додатково представити результати тесту на рівень володіння англійською мовою SELT, такий як PTE (Pearson Test Of English) або IELTS International English Language Testing System). Порівняємо курси усного перекладу, що читаються у найвідоміших та найстаріших університетах Європи та США й рекомендуються Міжнародною асоціацією усних перекладачів конференцій АІС. У провідному Лондонському університеті метрополітен (London Metropolitan University), курс усного перекладу викладається 3 семестри та включає такі предмети: усний переклад 1 (20 кредитів), усний переклад 2 (20 кредитів), теорія та дослідження усного перекладу (20 кредитів), науково-дослідний проект (60 кредитів), професійне середовище перекладача (20 кредитів), перекладацькі навички та прийоми (20 кредитів). Студенти, які завершують курс, автоматично отримують акредитацію

Pedagogy

перекладача конференцій ЄС/ООН. Французький державний Університет Париж III Нова Сорбонна, заснований у 1970 році на базі факультету літератури Сорбонни в результаті реорганізації Паризького університету, приймає на курс усного перекладу факультету прикладних іноземних мов студентів, які провели у країні, де розмовляють першою іноземною мовою, що вивчається (мова В), щонайменше 12 місяців. Абітурієнти складають усний та письмовий екзамени, які приймають викладачі-діючі перекладачі, а кількість студентів, які були зараховані на курс усного перекладу за результатами вступних екзаменів у 2017 році склав 25%. Курс триває 4 семестри. Наприклад, у першому семестрі у 2017 році викладались такі предмети: вступ до усного перекладу (12 кредитів), методика навчання усного перекладу (5 кредитів), геополітика (3 кредити), теорія перекладу (2 кредити), французька мова (2 кредити), англійська мова (2 кредити), аналіз дискурсу (1 кредит), економіка та міжнародні відносини (2 кредити), інформатика (1 кредит). Студенти, які успішно пройшли цей курс автоматично отримують акредитацію усного перекладача на конференціях ООН [*Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3*]. У Гейдельберзькому університеті Німеччини на факультеті усного та письмового перекладу також читають курс усного перекладу, кількість кредитів, предмети та умови навчання схожі на вищезазначені. Факультативно викладаються курси з правознавства, медицини, техніки та економіки. Таким чином студенти можуть поглибити свої знання в обраній сфері перекладу [*Universität Heidelberg*]. Мерілендський університет у Коледж-Парку, Меріленд, США, також пропонує курс усного перекладу, що фінансується Європейською комісією, Міжнародним валютним фондом та Міністерством закордонних справ США, які зацікавлені у висококваліфікованих усних перекладачах. Університет вимагає, щоб майбутні перекладачі на момент вступу мали досвід проживання у кожній країні, в якій розмовляють мовою В та С, не менше шести місяців. Загалом курс схожий на описані вище. Він триває 4 семестри, включає 44 кредити, викладачами є діючі перекладачі, а після вступного тесту зараховується 26-50% бажаючих. Протягом першого року (21 кредит) студенти отримують базове навчання, що включає розвиток умінь послідовного перекладу та основи міжкультурної комунікації. На другому році (23 кредити) іде поглиблене навчання послідовного перекладу, синхронного перекладу, поглиблені навички міжкультурної комунікації та комунікації в політичних, юридичних, технічних або медичних установах тощо [*University of Maryland*]. Програми вищезазначених закладів передбачають підготовку фахівців у певній галузі знань (медицина, техніка, наука, судова справа, економіка, менеджмент тощо). Після завершення навчання у дипломі зазначається відповідна галузь перекладацької спеціалізації.

Окремо варто зазначити, що переважна кількість університетів використовує віртуальне навчальне середовище Moodle та інші онлайн інструменти. Включення сучасних методів дистанційного навчання у

традиційний курс робить процес навчання майбутніх перекладачів гнучким та орієнтованим на індивідуальні особливості та потреби студентів. Усі вищезгадані заклади забезпечують практику та працевлаштування майбутнім перекладачам у провідних установах країни. Таким чином, у світовому просторі методика викладання усного перекладу ґрунтується на державних та міжнародних стандартах якості перекладацьких послуг, а навчальні заклади отримують фінансову та організаційну підтримку від державних та комерційних установ, безпосередньо зацікавлених у якості перекладацьких послуг.

В Україні непроста ситуація у сфері усного перекладу обумовлюється певною дисгармонією між соціальним замовленням та економічною ситуацією в країні. Крім того, на законодавчому рівні в країні немає єдиного нормативного документу, що регламентує сферу перекладу, а ті, що існують, є застарілими та стосуються деталей – правил транслітерації кирилиці, скорочення слів і словосполучень іноземною мовою тощо. Проте в Україні працює Всеукраїнська громадська організація «Асоціація перекладачів України», створена у 1999 році, яка розробила стандарт для забезпечення належної якості перекладацьких послуг, спираючись на вітчизняний та міжнародний досвід. Стандарт Асоціації перекладачів України СТТУ АПУ 002–2000 було зареєстровано Українським науково-дослідним інститутом стандартизації, сертифікації та інформатики у 2000 році. У документі прописані нормативні посилання, визначені поняття, загальні вимоги, обов'язки виконавця, методи контролювання тощо. Організація зазначає, що її основною метою є забезпечення інформаційної, правової та технічної допомоги як тим, хто займається перекладами на професійному рівні, так і тим, хто є замовником перекладів [*Асоціація перекладачів України*]. Втілення загальних цілей та завдань Асоціація вбачає у сприянні розвитку кращих стандартів перекладацької професії, захисті прав та інтересів перекладачів, сертифікації перекладачів, підвищенні престижу перекладацької діяльності, створенні умов для формування чесної конкуренції в Україні, створенні єдиних вимог до надання перекладацьких послуг, представництва інтересів перекладачів на міжнародній арені, участь у діяльності міжнародних організацій, асоціацій, союзів, обміні досвідом між перекладачами, проведенні експертиз перекладачів і вирішенні спорів між замовниками й перекладачами, проведенні тендерів серед перекладачів (компаній), проведенні консультацій із питань перекладацької діяльності, проведенні науково-практичних семінарів, конференцій тощо. Асоціація перекладачів України проводить сертифікацію фахівців у сфері перекладу. Для вступу до АПУ, усні перекладачі повинні мати певний досвід роботи у сфері усного перекладу, рекомендації замовників або дійсних членів АПУ. До перекладачів висувається ціла низка кваліфікаційних вимог, зокрема: мати базову або повну вищу освіту з цієї спеціальності; бути компетентним у мовах, які використовуються під час перекладу (володіти мовою

початкового тексту та мовою перекладу на професійному рівні), володіти термінологією тематики перекладу. Слід відмітити, що системна співпраця організації з вищими навчальними закладами країни була б позитивною тенденцією як для сфери освіти, так і для ринку перекладів.

В Україні наразі не існує загального державного стандарту зі спеціальності «Переклад», що допоміг би окреслити напрям вирішення проблем із формулюванням та реалізацією методики навчання усного перекладу. У країні стандарт для навчання майбутніх усних перекладачів представляють документи закладу вищої освіти за напрямом підготовки 035.04 (германські мови та літератури/переклад включно), які кожний університет укладає самостійно. Серед провідних закладів навчання, де готують майбутніх перекладачів варто зазначити Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київський національний лінгвістичний університет, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича та Запорізький національний університет.

Відповідно до освітніх програм вищезазначених навчальних закладів на останньому курсі бакалаврату вводиться курс усного двостороннього перекладу, що визначає вимоги до умінь виконання цього виду перекладу в освітньо-професійній характеристиці та у робочих програмах з навчальної дисципліни «Практичний курс перекладу» як нормативної дисципліни циклу професійної та практичної підготовки студентів-бакалаврів.

Аналіз робочих навчальних програм кафедр провідних ЗВО засвідчує недостатню увагу до навчання усного двостороннього перекладу та відсутність реалізації змішаного навчання цього виду перекладу. Співвідношення годин на аудиторну та самостійну роботу для цього виду перекладу надає можливість ввести дистанційний курс для СРС, що дозволить підвищити ефективність навчального процесу відповідно до сучасних світових тенденцій.

Особливість вітчизняної підготовки усних перекладачів полягає в тому, що програми підготовки спрямовані на навчання універсальних перекладачів, які вивчають іноземні мови та різні види перекладу протягом всього терміну навчання. У чинних програмах вищезазначених ЗВО обов'язковими курсами є усний двосторонній переклад та усний галузевий переклад. Проте, необхідно зазначити, що у програмах підготовки перекладачів відсутній розподіл за спеціалізованими напрямками, які б передбачали окремі курси спеціалізації в певних галузях. Теоретично, перевагою підготовки багатопрофільних перекладачів є розширення сфери працевлаштування, проте на практиці фахівці з перекладу, які вже мають повну вищу освіту мають додатково вивчати специфіку перекладу в певних галузях.

Таким чином, відсутність законодавчої бази, стандартизованих галузевих стандартів, та економічної стабільності ускладнює розвиток сфери усного перекладу та методичних розробок у навчанні даного виду перекладу.

Останнім часом спеціальний переклад упевнено виходить на перше місце, особливо у вузьких галузях науки та техніки. Під час навчання усного двостороннього галузевого перекладу важливим стає розуміння майбутнім перекладачем предмета обговорення та володіння термінологією даної сфери. Терміносистема певної галузі науки залежить від структури цієї дисципліни, оскільки термінологічні аспекти кожної галузі пов'язані з визначенням предмета, проблем, методів і продуктів самої дисципліни, а формування її термінології залежить від розвитку, розширення, вдосконалення теоретичної і практичної діяльності у цій сфері. У термінології будь-якої предметної області завжди присутні одиниці, розділені на вузькоспеціальні і загальнонаукові терміни, а також інші категорії одиниць. Зазвичай в організації термінології можна відстежити центричну систему термінів в рамках термінологічного поля, де центром будуть вузькоспеціальні терміни, основну масу складатимуть міжгалузеві терміни, а периферією – загальнонаукові. Т. Кияк зазначає, що всю лексику фахового тексту можна поділити на 4 види: терміни певної галузі, міжгалузеві загальнонаукові термінологічні одиниці, напівтерміни або професіоналізми, та професійні жаргонізми [*Перекладознавство, 2008: с. 543*]. Таким чином, має сенс навчати студентів не термінології певної галузі, а міжгалузевій термінології. В. Лейчик стверджує, що при спеціальному перекладі найважливішим є правильний, адекватний переклад термінів. Не випадково на численних конференціях і семінарах перекладачів проблеми вибору способів перекладу термінів займають основне місце [*Лейчик, 2006: с. 256*].

Проте, проаналізовані дослідження не розглядають дистанційні курси для самостійної поза аудиторної роботи майбутніх перекладачів в якості компенсатора браку аудиторного часу на навчання усного двостороннього перекладу.

Грунтуючись на вищезазначеному, одним з ефективних шляхів підвищення ефективності навчання двостороннього перекладу є дистанційні курси. Навчальні програми вищих навчальних закладів України дозволяють адаптувати навчальні платформи, поєднуючи нові технології та елементи мікронавчання у програми ЗВО, створюючи курси, що розраховані на самостійну роботу студентів із аудиторною роботою, надаючи можливість впроваджувати технології змішаного навчання (blended learning) та підвищуючи конкурентоспроможність майбутніх перекладачів на ринку праці. Результати впровадження змішаного навчання до курсу усного двостороннього перекладу у НТУУ «КПІ ім. Сікорського» обговорюються у [*Гурєєва, 2017: с. 36-40*] та доводять необхідність змінити традиційну роль викладача і вивести на перше місце навчання студентів не матеріалу,

а стратегіям самонавчання, формування методологічного фундаменту і сучасних технологічних прийомів навчання впродовж всього життя [Технологія розробки дистанційного курсу, 2008: с. 323]. Майбутні перекладачі додатково навчаються працювати з новими технологіями та обробляти значний обсяг інформації, що є однією з основних вимог, що наразі висуваються до перекладача.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У статті проаналізовано сучасний стан методики викладання усного двостороннього перекладу в Україні й закордоном, детально розглянуто чинні стандарти та діючі організації у сфері перекладу, та обґрунтовано необхідність інтегрування дистанційного курсу до традиційного курсу навчання, використовуючи провідні сучасні технології. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що процес навчання усного двостороннього перекладу потребує гармонізації із сучасними вимогами ринку перекладу. Перспектива підвищення ефективності навчання усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології та якості підготовки висококваліфікованих перекладачів вбачається в інтеграції курсу дистанційного навчання у традиційний курс, який допоможе студентам відпрацьовувати та удосконалювати навички усного двостороннього перекладу міжгалузевої термінології у власному темпі та зручних умовах, надаючи майбутнім фахівцям значні переваги на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

- Асоціація перекладачів України* – Асоціація перекладачів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uta.org.ua/>
- Гуреева, 2017* – Гуреева Л. В. Дистанційний курс з змішаному навчанні усного двостороннього перекладу на основі рамкової програми з англійської мови / Л. В. Гуреева // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ- друк», 2017. – Вип. 1(10). – С. 36 – 40.
- Лейчик, 2006* – Лейчик В.М. Терминоведение: Предмет, методы, структура / В. М. Лейчик / Изд.2-е, испр. и доп. – М.: КомКнига, 2006. – 256 с.
- Перекладознавство, 2008* – Перекладознавство (німецько-український напрям): підручник / Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 543 с.
- Технологія розробки дистанційного курсу, 2008* – Технологія розробки дистанційного курсу: навч. посіб. / В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, Н. Г. Сиротенко [та ін.] ; за ред. В. Ю. Бикова, В. М. Кухаренка ; М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.]. – К.: Міленіум, 2008. – 323 с.
- Черноватий, 2013* – Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : Підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад» / Л. М. Черноватий. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 376 с.
- ASTM* – ASTM International: Standard Practice for Language Interpreting [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.astm.org/Standards/F2089.htm>.
- ISO* – ISO Interpreting services – General requirements and recommendations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:18841:ed-1:v1:en>.
- London Metropolitan University* – London Metropolitan University: Translation – MA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.londonmet.ac.uk/courses/postgraduate/conference-interpreting---ma/#course-structure>.
- Universität Heidelberg* – Universität Heidelberg: Master of Arts in Konferenzdolmetschen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uni-heidelberg.de/fakultaeten/neuphil/iask/sued/imstudium/MA_Dolm.html.

Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3 — Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univ-paris3.fr/bienvenue-sur-le-site-de-l-esit-63854.kjsp?STNAV=&RUBNAV>.

University of Maryland – University of Maryland: Graduate Studies in Interpreting and Translation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://oes.umd.edu/graduates-post-baccalaureates-professionals/professional-graduate-programs/interpreting-and-translation-gsit>.

REFERENCES

- Asotsiatsiia perekladachiv Ukrainy* – Asotsiatsiia perekladachiv Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.uta.org.ua/>
- Hurieieva, 2017* – Dystantsiyni kurs u zmishanomu navchanni usnogo dvostoronnoho perekladu na osnovi ramkovoï prohramy z anhliiskoi movy / L. V. Hurieieva // Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Psykholohiia: zb. nauk. pr. – K. : Vyd-vo Nats. aviats. un-tu «NAU- druk», 2017. – Vyp. 1(10). – S. 36 – 40.
- Leichyk, 2006* – Termynovedenye: Predmet, metody, struktura / V.M. Leichyk / Yzd.2-e, yspr. y dop. – M.: KomKnyha, 2006. – 256 s.
- Perekladoznavstvo, 2008* – Perekladoznavstvo (nimetsko-ukrainskyi napriam): pidruchnyk / T. R. Kyiak, A. M. Naumenko, O. D. Ohui. – K.: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskyi universytet», 2008. – 543 s.
- Tekhnolohiia, 2008* – Tekhnolohiia rozrobky dystantsiinoho kursu [Tekst]: navch. posib. / V. Yu. Bykov, V. M. Kukhareno, N. H. Syrotenko [ta in.]; za red. V. Yu. Bykova, V. M. Kukharena ; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Akad. ped. nauk Ukrainy, Nats. tekhn. un-t «Kharkiv. politekhn. in-t» [ta in.]. – K. : Milenium, 2008. – 323 s.
- Chernovaty, 2013* – Chernovaty L. M. Metodyka vykladannia perekladu yak spetsialnosti : Pidruchnyk dlia stud. vyshchykh zaklad. osvity za spetsialnistiu «Pereklad» / L. M. Chernovaty. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2013. – 376 s.
- ASTM* – ASTM International: Standard Practice for Language Interpreting: <https://www.astm.org/Standards/F2089.htm>
- ISO* – ISO: Interpreting services – General requirements and recommendations: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:18841:ed-1:v1:en>
- London Metropolitan University* – London Metropolitan University: Translation – MA: <http://www.londonmet.ac.uk/courses/postgraduate/conference-interpreting---ma/#course-structure>
- Universität Heidelberg* – Universität Heidelberg: Master of Arts in Konferenzdolmetschen: http://www.uni-heidelberg.de/fakultaeten/neuphil/iask/sued/imstudium/MA_Dolm.html
- Université Sorbonne Nouvelle - Paris 3* – Université Sorbonne Nouvelle – Paris 3 <http://www.univ-paris3.fr/bienvenue-sur-le-site-de-l-esit-63854.kjsp?STNAV=&RUBNAV>
- University of Maryland* – University of Maryland: Graduate Studies in Interpreting and Translation: <https://oes.umd.edu/graduates-post-baccalaureates-professionals/professional-graduate-programs/interpreting-and-translation-gsit>